

tegelijkertijd ontstellend en intiem — gelijk een vertrouwd landschap dat bij weerlicht uit een raam werd gezien. Voor Vlaminck is het schilderen een „d'r op of d'r onder": hij schildert als in een roes — ik zei reeds dat hij geen goede maatjes met de doctrinaireren is — en gebruikt daarbij het paletmes, dat veel toevalligs met zich brengt. Ik stel me voor, dat hij knarsetandend schildert, in afwachting of het „iets of niets" wordt: maar hij is nu eenmaal een te begaafd en vanzelfsprekend schilder, dan dat het ooit ganschelijk „niets" zou worden! Tenslotte dien ik hier te vermelden, dat Vlaminck de eerste was om negerplastiek te verzamelen en in zijn atelier te plaatsen: zonder verdere bijbedoelingen, maar eenvoudig omdat hij er plezier aan beleefde. En dit, in het kort, is zijn onomwonden houding tegenover alle „belle peinture".

Hiermede heb ik de voornaamste Fauves besproken, al noem ik nog, naast de reeds vermelde namen van Puy, Manguin, Girieud en den meer gedegen, voortreffelijken Flandrin, die van Delaunay, Chabaud, Laprade. Mochten de voorafgaande karakteriseringen aandoen als een eenigszins druk verhaal van vele woorden, men houde de behandelde schilders hier mede voor aansprakelijk. Zij zijn belangrijk, maar de verscheidenheid hunner schakeeringen is zeer onrustig. Allen — behalve misschien Marquet — zochten zij boven het impressionisme uit te stijgen door een innerlijke orde te zoeken; eenmaal gevonden, handhaafden zij deze veelal met een verwoede eenzijdigheid. Niets was hun heiliger dan de centrale pool, de innerlijke kern hunner persoonlijkheid. Dit individualisme, dit anarchisme, bevatte de kiemen van bandeloosheid en verenging, van een zich-blindstaren op het eigen zieleven en een zich-uitputten van het emotioneele leven, als onvermijdelijk gevaar. Alvorens de groote cubistische reactie te bespreken — dit meer onbewuste dan bewuste zoeken naar een boven-persoonlijke orde — en om de breuk tusschen Fauves en Cubisten te onderstrepen, wil ik hier ruimte laten voor de introductie van twee vrouwelijke kunstenaressen, met name Marie Laurencin en Suzanne Valadon.

III. TWEE SCHILDERESSEN.

Bespreken wij eerst Marie Laurencin (geb. te Parijs, 1885), daar deze bekorende maar niet belangrijke figuur zich geheel aansluit bij de Fauves. Een subtiele en begaafde kunstenaress, ongetwijfeld, die stellig iets representeert — hetgeen meer is tenslotte dan men van een overigens zuiverder schilderes als bijv. Coba Ritsema hier te lande zeggen kan. Doch de te enge en weinig verdiepte wereld, die zij vertegenwoordigt, is er eene van speelsch phantastische artificiali-